

KRITISKE DISKUSSIONER

Af økonom, cand. Scient. Adm. Henrik Herløv Lund

ikke partiorganiseret medlem af centrum - venstre

www.henrikherloevlund.dk

herloevlund@mail.dk

SOCIALDEMOKRATIER STRAFFES FOR TILNÆRMELSE TIL NEOLIBERALISME.

Socialdemokraterne har siden 90'erne søgt at bevare magten overfor neoliberalismens fremmarch ved at omfavne og overtage større eller mindre dele af den neoliberalistiske politik. Men hermed har man samtidig vendt ryggen til grundlæggende værdier og politik for velfærd, omfordeling og lighed og er i stedet slået ind gennem "den nødvendige politik" på at forvalte og effektivisere kapitalismen som middel til øget vækst og velstand. Denne politik har omfattet arbejdsudbudsreformer, skattelettelser og privatiseringer og været på bekostning af socialdemokraternes traditionelle kernevælgere: arbejderne. Som et resultat heraf er disse kernevælgere begyndt at vende sig bort fra socialdemokraterne. Det er senest Holland og Frankrig eksempler på. Skal Socialdemokraterne fastholde deres sociale basis og vælgertilslutning må de vende tilbage til en mere klassisk socialdemokratisk politik à la Corbyn i Storbritannien.

1. Socialdemokratisk identitetskrise.

De europæiske socialdemokratier hærages af en identitetskrise. Efter neoliberalismens fremmarch under Reagan og Thatcher i 80'erne var socialdemokraterne trængt og mistede i en række tilfælde regeringsmagten.

I 90'erne forsøgte en række socialdemokratier som reaktion herpå at genvinde initiativet og magten ved at dreje væk fra deres traditionelle politik med vægt på at kæmpe for omfordeling og velfærd og lighed.

Man søgte så at sige at omfavne og neutralisere neoliberalismen ved at overtage større eller mindre dele af den neoliberalistiske politik med arbejdsudbudsreformer, skattelettelser og privatiseringer. I stedet for som tidligere at kæmpe for lighed handlede denne politik om at

forvalte og effektivisere kapitalismen gennem den såkaldte "nødvendige politik".

Målet var nu ikke længere at ændre fordelingen indenfor det bestående samfund, men at skabe en større samfundskage i det håb, at der hermed i sidste ende også ville blive mere til deres vælgere.

Med henblik på denne effektivisering af den økonomiske vækst overtog de (dele af) den neoliberalistiske økonomiske politik om markedsstyring, markedsgørelse, skattelettelse og sociale nedskæringer.

Skoleeksemplet herfor var Tony Blairs "New Labour", der som en "Thatcher Light" – udgave vandt magten på at videreføre De Conservatives skattelettelse, privatiseringer og velfærdsnedskæringer. Også det tyske SPD under Gerhard Schröder slog ind på en kurs med at stimulere kapitalismen gennem sociale forringelser fx gennem Harz - reformerne.

Også i Danmark fik vi under Nyrup og Løkkeoft en dosis "New Labour" med dagpengeforringelser, marginalskatnedsættelse og New Public Management i den offentlige sektor.

2. Svigt af traditionelle værdier og konflikt med kernevælgere.

Med denne kurs socialdemokraterne imidlertid ikke blot vendt ryggen til deres traditionelle politik med vægt på at kæmpe for omfordeling og velfærd og lighed.

Socialdemokratierne er også i stigende grad kommet i uoverenstemmelse med deres vælgerbasis, der traditionelt har været samfundets lavere bemidlede og uddannede, der rammes af den stramme økonomiske politik og velfærdsforringelserne.

I og med at vælgerne erkendte at Socialdemokraterne ikke længere entydigt varetog deres interesser, reagerede de med at vende ryggen til socialdemokraterne.

I 2007 måtte Tony Blair træde tilbage som premierminister i Storbritannien og fra 2010 og frem måtte Labour helt over regeringsmagten til De Conservative.

I Tyskland faldt SPD's vælgertilslutning allerede i 2004 med 11 pct. og partiet måtte afgive regeringsmagten på grund af de neoliberalistiske inspirerede Hartz-reformer.

I Danmark genvandt Socialdemokratiet i spidsen for SRSF koalitionen regeringsmagten på et velfærdsorienteret valgmanifest, men da man i realiteten videreførte den borgerlige udbudsøkonomiske reform og sparepolitik, mistede man den igen i 2015.

Og i 2016 gennemgik det hollandske socialdemokrati, Partij van der Arbeid, en veritabel nedsmeltning. Ved parlamentsvalget faldt fra partier fra 24, 8 pct. af stemmerne til 5,7 efter i samarbejde med det Liberale parti at have gennemført højere pensionsalder og

velfærdsforringelser.

3. Nu er turen kommet til det franske socialistparti.

Nu er turen til mere eller mindre nedsmeltning kommet til det franske socialdemokrati, Parti Socialiste der de seneste 5 år har haft flertallet i parlamentet og navnlig med Francois Hollande har haft præsidentposten.

Hollande vandt i sin tid valget på løfter om at trodse EU's og Tysklands monetariske sparepolitik og skabe øget beskæftigelse og vækst.

Men ikke så snart var han valgt, før han rettede ind efter EU og Tyskland, opgav at føre beskæftigelsesfremmende økonomisk politik og koncentrerede sig om at leve op til EU's monetaristiske økonomiske politik om stram økonomisk politik og krav om at holde statsunderskud og gæld nede. Oven i købet forsøgte han - med netop Macron som økonomiminister - selv at gennemføre neoliberalistiske arbejdsmarkedsreformer.

Arbejdsløsheden og beskæftigelsen har derfor ikke bedret sig - og økonomien for den sags skyld heller ikke. Men som i sin tid i Tyskland efter Hartz-reformerne har arbejderne også i Frankrig derfor vendt Socialistpartiet ryggen efter deres svigt af valgløfterne.

Hvor Hollande i 2012 vandt præsidentposten med 51,6 pct. af stemmerne, måtte han helt opgive at genopstille ved valget i 2017 og partiets erstatning som præsidentkandidat, Benoit Hamon, nåede kun til 1. runde med 6,4 pct. af stemmerne.

Og hvor Socialistpartiet ved parlamentsvalget i 2012 fik 48,5 stemmer og 280 mandater, måtte Socialistpartiet ved 1. runde i 2017 nøjes med 9,5 pct. af stemmerne.

4. Når Socialdemokraterne svigter arbejderne, svigter arbejderne Socialdemokraterne.

Læren af dette forløb er for så vidt ganske enkel. En række Socialdemokratier har forsøgt den taktik overfor neoliberalismens fremmarch at tage større eller mindre dele af den neoliberalistiske økonomiske politik til sig for at bevare magten.

Men taktikken har kun haft begrænset effekt. For i længden har den medført et skisma mellem de pågældende Socialdemokratier og deres vælgere.

Vælgerne har oplevet Socialdemokraterne ikke længere varetage deres interesser, men i stedet at arbejde for at forvalte og effektivisere kapitalismen på bekostninger af velfærd og fordeling til gode for arbejderne.

Og derfor har de i større eller mindre udstrækning vendt de Socialdemokratier ryggen, som de har oplevet politisk har vendt dem selv ryggen.

Det visere fremfor alt eksemplerne fra Holland og Frankrig.

Skal Socialdemokratiene stadig have en politisk fremtid, må de vende tilbage til deres traditionelle værdier og historiske rolle som forsvarer for lighed, omfordeling og velfærd gennem en stærk offentlig sektor.

At en sådan politik stadig har bred tilslutning ses af det seneste parlamentsvalg i Storbritannien, hvor Labour under Jeremy Corbyn fik stor fremgang på en klassisk socialdemokratisk velfærdsprogram.

Henrik Herløv Lund, økonom, velfærdsgransker og samfundsdebattør - cand.scient.adm.
Uafhængig

HENVISNING:

Jeg udgiver nyhedsbrevet KRITISKE ANALYSER" (om velfærd, økonomi og NPM) og nyhedsbrevet KRITISKE DISKUSSIONER (om politik, neoliberalisme, arbejderbevægelse og venstrefløj).

Vederlagsfrit abonnement kan tegnes ved at maile til herloevlund@mail.dk

Alle rapporter og artikler kan downloades på henrikherloevlund.dk under "Artikler og rapporter"